

200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821

Τα σύμβολα της Δημοκρατίας.
Γκραβούρα εποχής, Παρίσι,
Μουσείο Καρναβαλέ.

Η συντακτική ομάδα του 2^{ου} γυμνασίου Αρτέμιδος

Αλχούρι Μελίνα
Βότη Φωτεινή
Γκάννα Σωτηρία
Κερανάκης Εμμαουήλ
Κουκλουμπάκος Δημήτρης
Κουκλουμπάκος Κων/νος
Κουκλουμπάκου Ειρήνη
Κουσακή Κων/να
Πιπεροπούλου Γεωργία
Ρουβά Αθανασία
Ψάλλα Δανάη

Συντονίζουν οι
καθηγήτριες
Γούναρη Μαρινέττα
Τσαούση Ελένη

Η ιδεολογία της Επανάστασης Από ποιες αρχές και ιδέες επηρεάστηκε η επανάσταση και τα Συντάγματά της;

Η Ελληνική Επανάσταση αλλά και τα συντάγματά της, με το δημοκρατικό και φιλελεύθερο πνεύμα τους, έχουν την αφετηρία τους στις ιδέες του Διαφωτισμού και στις μεγάλες επαναστάσεις που αυτός γέννησε: την Αμερικανική και τη Γαλλική.

Οι ιδέες του διαφωτισμού, δηλαδή του ορθολογικού ανθρώπου που θέτει ως σκοπούς τη γνώση την ελευθερία και την ευτυχία, διαχύθηκαν στον ελλαδικό χώρο, όταν διαμορφώθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες στις αρχές του 18ου.

Η **Γαλλική Επανάσταση** το 1789 αποτελεί το ορόσημο της νεότερης ευρωπαϊκής ιστορίας. Διέλυσε τους θεσμούς του "παλαιού καθεστώτος" στη Γαλλία και αναστάτωσε το πολιτικό και κοινωνικό καθεστώς ανά την Ευρώπη. Διέδωσε τις ιδέες του φιλελευθερισμού και την αρχή των εθνότητων. Στενά συνδεδεμένη με το Διαφωτισμό, η Γαλλική Επανάσταση επηρέασε τις εξελίξεις στον ελληνικό χώρο κατά τρόπο καθοριστικό.

Αξιοσημείωτη είναι και η **επίδραση της Αμερικανικής Επανάστασης** κατά την οποία οι άποικοι του Νέου Κόσμου εξεγέρθηκαν εναντίον των Βρετανών διεκδικώντας την ανεξαρτησία τους και σχημάτισαν τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ). Οι φιλελεύθερες ιδέες και τα αιτήματα των επαναστατών εκφράστηκαν στη Διακήρυξη της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας. Οι Αμερικανοί επαναστάτες ήταν εναντίον του θεσμού της βασιλείας. Οι ιδέες τους επηρέασαν διάφορα επαναστατικά κινήματα σε όλο τον κόσμο

Η **Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη** ψηφίστηκε το 1789 κατά την περίοδο της Γαλλικής Επανάστασης. Βασισμένη στις ιδέες του Διαφωτισμού και επηρεασμένη από ανάλογο φιλελεύθερο κλίμα κατοχύρωνε κάποια θεμελιώδη δικαιώματα που ως τότε είχαν καταπατηθεί από την εξουσία του απολυταρχικού καθεστώτος. Αναγνωριζόταν σε όλους το δικαίωμα της **ελευθερίας, της ισότητας, της ανεξιθρησκίας και το απαραβίαστο της ιδιοκτησίας**. Επίσης προασπίστηκε την εξουσία που πηγάζει από τον λαό, καταργήθηκαν οι τίτλοι ευγένειας και οριζόταν ότι όλοι οι πολίτες ήταν δεκτοί σε διάφορα αξιώματα, θέσεις και υπηρεσίες ανάλογα με τις ικανότητές τους (αξιοκρατία).

Η ιδεολογία της επανάστασης

Η πτώση της Βασιλίας

Από πλευράς διανόησης, οι διδασκαλίες των γάλλων φιλοσόφων του Διαφωτισμού και η Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου βρίσκουν ουσιαστική απήχηση σε κορυφαίους διανοούμενους της προεπαναστατικής Ελλάδας. Όμως οι ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης διείσδυαν και στα λαϊκά στρώματα. Οι έλληνες ναυτικοί, διασπώντας τον αποκλεισμό των γαλλικών λιμανιών από τον αγγλικό στόλο για να μεταφέρουν τρόφιμα στις γαλλικές φρουρές, μουούνται στις νέες ιδέες, τις οποίες διαχέουν στην πατρίδα τους.

Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του ανθρώπου και του Πολίτη 1793

Συμπέρασμα

Από τα παραπάνω είναι φανερό πως οι Έλληνες υιοθέτησαν τις αρχές αυτές και κατάλαβαν πως μόνοι τους έπρεπε να κατακτήσουν την ελευθερία τους χωρίς να στηρίζονται στη βοήθεια των ξένων δυνάμεων. Συνειδητοποίησαν πως η ελευθερία είναι δικαίωμα του ανθρώπου και μπορεί να το διεκδικήσει μαζί με τα υπόλοιπα δικαιώματα που υποστήριξαν ο Διαφωτισμός και οι Επαναστάσεις.

Τα συντάγματα της Ελληνικής Επανάστασης

Όλα τα Συντάγματα της Εθνεγερσίας διακήρυσσαν το δημοκρατικό (αβασίλευτο) χαρακτήρα του πολιτεύματος και περιείχαν εκτενείς καταλόγους θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Στη διάρκεια του Αγώνα της Ανεξαρτησίας, οι Εθνικές Συνελεύσεις των επαναστατημένων Ελλήνων

υιοθέτησαν τρία συνταγματικά κείμενα (1822, 1823, 1827). Αυτά τα Συντάγματα ήταν επηρεασμένα από τα γαλλικά Συντάγματα του 1793 και 1795, τη Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, το συνταγματικό σχέδιασμα του Ρήγα Βελεστινλή (1797) και τα τρία Συντάγματα των Ιονίων Νήσων.

1. Το Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδας (1822) – Σύνταγμα της Επιδαύρου

Το πρώτο Σύνταγμα της Επιδαύρου

Αποτελούνταν από 110 σύντομες παραγράφους, οι οποίες υποδιαιρούνταν σε «τίτλους» και «εδάφια», κατά το γαλλικό πρότυπο. Οι συντάκτες του επέλεξαν τον τίτλο «Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος», επειδή φοβούνταν πιθανή αντίδραση της Ιεράς Συμμαχίας απέναντι σε ριζοσπαστικές πολιτικές εξελίξεις. Περιείχε λίγες διατάξεις σχετικές με την προστασία των **θεμελιωδών δικαιωμάτων**, ενώ σε ότι αφορά στο οργανωτικό μέρος, καθιέρωνε την **αντιπροσωπευτική αρχή**, καθώς επίσης και την **αρχή της διάκρισης των εξουσιών**. Η Διοίκηση ασκείται από 2 σώματα «Βουλευτικό» και το «Εκτελεστικό».

Η δικαστική εξουσία (το «Δικαστικόν») ήταν ανεξάρτητη από τις άλλες δύο, αναδεικνυόμενη πάντως από τη «Διοίκηση». Τη δικαιοσύνη απένεμαν τα Δικαστήρια («Κριτήρια»).

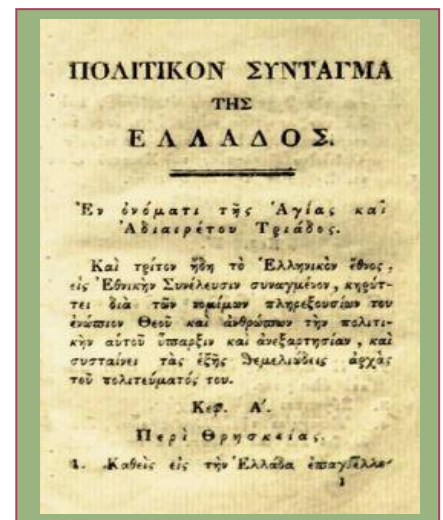

2. Ο νόμος της Επιδαύρου (1823)

Το Προσωρινό Πολίτευμα της Επιδαύρου αναθεωρήθηκε μετά από ένα έτος, στις 13 Απριλίου 1823, από τη Β' Εθνική Συνέλευση, η οποία συνήλθε στο Άστρος.

Ήταν νομικά αρτιότερο συγκρινόμενο με το προηγούμενο, ενώ αναγνώριζε μία ελαφρά υπεροχή στη νομοθετική εξουσία έναντι της εκτελεστικής.

Προέβλεπε την προστασία της ατομικής ιδιοκτησίας, της τιμής και της ασφάλειας όχι μόνο των Ελλήνων, αλλά και όλων των προσώπων που βρίσκονταν σε ελληνικό έδαφος κατοχυρωνόταν η ελευθερία του τύπου, ενώ η δουλεία καταργούνταν.

3. Το Πολιτικό Σύνταγμα της Ελλάδας (1827) – Σύνταγμα της Τροιζήνας

Η Γ' Εθνική Συνέλευση συνήλθε αρχικά στην Πιάδα και στη συνέχεια, στην Τροιζήνα το 1827. Αφού εξέλεξε ομόφωνα τον Κόμη Ιωάννη Καποδίστρια «Κυβερνήτη της Ελλάδος» για επταετή θητεία, ψήφισε το «Πολιτικό Σύνταγμα της Ελλάδας».

Για πρώτη φορά στο Σύνταγμα εξαγγέλλεται πανηγυρικά η **αρχή της λαϊκής κυριαρχίας**: «Η κυριαρχία ενυπάρχει εις το Έθνος. Πάσα εξουσία πηγάζει εξ αυτού και υπάρχει υπέρ αυτού». Αυτή η θεμελιώδης αρχή δημοκρατικής διακυβερνήσεως επρόκειτο να επαναληφθεί σε όλα τα ελληνικά Συντάγματα μετά το 1864. Προέβλεπε μία αυστηρή διάκριση των εξουσιών: η εκτελεστική εξουσία ανήκε στον Κυβερνήτη, ενώ η νομοθετική εξουσία ανετίθετο στο σώμα των αντιπροσώπων του λαού, στη Βουλή. Με το Σύνταγμα της Τροιζήνας η **συνταγματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων έφθασε στο υψηλότερο επίπεδό της**. σύντομα μετά την άφιξη στην Ελλάδα του Ιωάννη Καποδίστρια, τον Ιανουάριο του 1828.